

Københavns Retshjælp

Stormgade 20, 1. sal • 1555 København V

**Folketingets Retsudvalg
Folketinget
Christiansborg
1240 København K**

Att. Udvalgssekretær Jørgen Nielsen

København V, den 10. oktober 2007

Kontortid: Mandag – Torsdag 19.00-21.00
Fredag 19.00-20.00
Lørdag lukket

Telefon: 33 11 06 78 i kontortiden
Hjemmeside: www.retsnjaelpen.dk
Girokonto: 6 47 08 90

Journal nr. FRKC 31181

Bedes anført ved skriftlig besvarelse

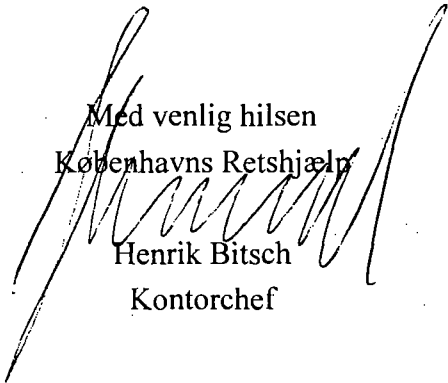
Retsudvalget
REU alm. del - Bilag 35
Offentligt

Vedr.: Folketingets Retsudvalgs besøg i Retshjælpen

I henhold til aftale fremsendes ti eksemplarer af Københavns Retshjælps årsberetning for 2006.

Vi ser frem til Retsudvalgets besøg den 23. ds. kl. 15:30.

Med venlig hilsen
Københavns Retshjælp

Henrik Bitsch
Kontorchef

Note ved omdeling i REU:
Se tillige alm. del – bilag 34.

NB! Personlig eller telefonisk henvendelse i denne sag kan kun finde sted en fredag mellem kl. 19 og 20.

RETSHJÆLPEN
KØBENHAVNS RETSHJÆLP

BERETNING

2006

FEBRUAR 2007

INDHOLD

Retshjælpens opgaver.	s.3
Retshjælpen struktur.	s.3
Hvem kan få hjælp hos Retshjælpen ?	s.3
Hvad kan man få hjælp til ?	s.4
Hvordan får man retshjælp ?	s.4
Sagsbehandlingens forløb.	s.4
Retshjælpens faste advokater.	s.5
Retshjælpens udkørende rådgivning.	s. 5
Statistiske oplysninger.	s. 6-9
Ny film om Retshjælpen.	s. 10
Valg af bestyrelse og revisor.	s. 10
Væsentlige begivenheder i Retshjælpen i 2006.	s. 10
Særligt bemærkelsesværdige sager.	s. 11

Retshjælpens opgaver.

Retshjælpens opgave er nu, som altid i de mere end 120 år institutionen har eksisteret, at yde gratis juridisk bistand til personer, der ikke selv kan betale for sådan bistand på normale vilkår. Denne bistand skal til stadighed fuldt ud kunne leve op til de kvalitetskrav, man kan stille til professionel rådgivning.

Retshjælpens struktur.

Retshjælpens virksomhed er baseret på medvirken af ca. 110 frivillige medarbejdere, der fordeles på ca. 55 færdiguddannede jurister, der har meget varierende hovedbeskæftigelser som advokater, eller offentligt eller privat ansatte jurister, og et nogenlunde tilsvarende antal jurastuderende, der i almindelighed fungerer som sekretærer for de færdiguddannede. Ingen af disse medarbejdere modtager løn eller andet vederlag for deres arbejde.

Den overordnede administrative ledelse varetages af Retshjælpens kontorchef. Han har ansvaret overfor Retshjælpens bestyrelse, der vælges hvert år i februar på fællesmødet, hvor alle medarbejdere, der har arbejdet i Retshjælpen i mindst de 12 forudgående måneder, har stemmeret.

Hver aften er der to ledende medarbejdere, der har ansvaret for arbejdet den pågældende aften. Disse medarbejdere, der kaldes fuldmægtige, har ansvaret for, at sagerne bliver behandlet kvalificeret og effektivt. Fuldmægtigene skal således bl.a. gennemse alle udgående skrivelser og de af Retshjælpens medarbejdere udfærdigede dokumenter og ansøgninger. Der er tillige ansat to medarbejdere i Retshjælpens reception. Disse drager omsorg for at modtage og registrere klienter og telefoniske henvendelser, og varetager andre ekspeditionsopgaver i åbningstiden. Postregistrering og fordeling, arkivering og en række andre støttefunktioner varetages i dagtimerne af to deltidsansatte arkivmedarbejdere. Såvel kontorchefen, som de to fuldmægtige og receptionister og arkivarer, er lønede.

Retshjælpens medarbejdere må ikke påtage sig privat at bistå Retshjælpens klienter.

Retshjælpens udgifter dækkes dels ved direkte tilskud fra Justitsministeriet, dels ved andele fra overskuddet i Almindeligt Dansk Vare- og Industrielotteri og Landbrugslotteriet. Der modtages endvidere visse legat midler.

Hvem kan få hjælp hos Retshjælpen ?

Alle kan få gratis juridisk rådgivning og bistand i øvrigt i de fleste typer af juridiske spørgsmål, forudsat at summen af klientens personlige indkomst ikke overstiger 248.000 kr. for enlige og 315.000 kr. for personer, der lever i parforhold. Grænsen forhøjes med 43.000 kr. for hvert barn under 18 år, som ansøgeren forsørger. Grænserne gælder pr. 1. januar 2007. Ved tvister mellem parter i et parforhold gælder indkomstgrænserne for enlige. De økonomiske grænser svarer således til grænserne for fri proces pr. 1. januar 2007 og reguleres hvert år pr. 1. januar.

Hvad kan man få hjælp til ?

Der ydes ikke bistand til

Erhvervsager for aktivt erhvervsdrivende.

Køb og salg af fast ejendom.

Oprettelse af pantebreve og lignende.

Sager om freds – og ærekrænkelser.

Straffesager.

Købs -og salgsrådgivning vedrørende andelsboliger.

Mangelsager vedrørende andelsboliger.

Det er gratis, at få bistand i Retshjælpen. Dog skal klienten selv betale retsafgifter, gebyrer, og andre direkte udgifter. Alle Retshjælpens medarbejdere har tavshedspligt om alt, hvad de har fået at vide om klienterne og deres sager. Dette er også blevet anerkendt af domstolene i en konkret sag, hvor der blev taget stilling til spørgsmålet, om en medarbejders vidnepligt.

Hvordan får man retshjælp ?

Retshjælpen kan kontaktes ved personlig henvendelse i åbningstiden, der normalt er mandag til torsdag fra kl. 19-21, og fredag fra kl. 19-20. Dørene åbnes kl. 18:30, og nye klienter kan få et ekspeditionsnummer fra dette tidspunkt. Behandlingen af sagerne starter kl. 19.

På enkelte aftner lukkes Retshjælpen tidligere f.eks. ved afholdelse af fællesmøde og interne kurser.

I åbningstiden kan Retshjælpen kontaktes telefonisk på **33 11 06 78**.

Retshjælpen holder lukket onsdag før Skærtorsdag, fredag efter Kristi Himmelfartsdag, 1. maj, Grundlovsdag, Sankt Hans Aften, og fra den 23. til den 31. december, begge dage inklusive. Der er endvidere lukket på dage, hvor der afholdes valg, herunder til Europaparlamentet.

Sagsbehandlingens forløb

I almindelighed starter rådgivningen ved at klienten møder op i Retshjælpen, hvor klienten i receptionen vil blive bedt om at oplyse navn og adresse. Derefter får klienten et kort med et klientnummer på. Når der er ledigt hos en af rådgiverne, bliver klienten bedt om at gå ind til denne. De fleste nye klienter møder op ved åbningstidens start, kl. 19. Der vil oftest være nogen ventetid, da køen kan være lang. Klienter, der skal møde på ny vedrørende en verserende sag, vil som oftest blive tilsagt til kl. 19:30 eller senere, for at begrænse deres ventetid.

Sagsbehandlingen foregår i 12 kontorer, hvor der i almindelighed sidder en færdiguddannet jurist som rådgiver og en studerende som sekretær. De møder fast en aften om ugen. Sager kan derfor

normalt kun behandles på den ugedag, hvor de er startet, således, at det er de samme medarbejdere, der behandler dem i hele sagsforløbet.

En klient ville kunne få rådgivning anonymt hvis det ønskes, men Retshjælpen vil da være afskåret fra at foretage skriftlige henvendelser og lignende på klientens vegne.

Selve sagsbehandlingen starter med, at klienten får lov til at redegøre for sit problem. Derefter tager rådgiveren stilling til, hvad der kan gøres. Hvis der skal skrives breve eller udfærdiges dokumenter, vil dette normalt finde sted mens klienten er til stede. Brev- eller dokumentudkast skal som nævnt ovenfor godkendes af en af de to fuldmægtige, og vil derefter normalt blive sendt samme aften.

Retshjælpens faste advokater.

Retshjælpen har tilknyttet 3 faste advokater, der honoreres af Retshjælpen. Disse advokater fører på skift de sager, som retshjælpen henviser til dem, og som skal foregå ved domstole i Storkøbenhavn.

Hvis en sag henvises til en af de faste advokater, skal klienten betale advokaten et vederlag, der for tiden normalt er 200 kr., udover eventuelle gebyrer, retsafgifter og lignende.

Sager, der allerede er anlagt imod en klient, vil normalt straks blive henvist til en af de faste advokater. Advokaten må herefter i samråd med klienten vurdere, hvad der skal foretages, og vil sædvanligvis søge fri proces for klienten.

I 2006 henvistes i alt 153 sager til Retshjælpens faste advokater. Dette var en beskedent stigning i forhold til det foregående år, hvor tallet var 146.

Det er advokaterne Steen Moesgaard, Taastrup, samt Klavs Brammer og Stig Lynghøj Nielsen begge København, der fungerer som Retshjælpens faste advokater.

Retshjælpens udkørende rådgivning.

Retshjælpen opretholder en såkaldt "ambulancetjeneste" for klienter, der af helbredsgrunde, f.eks. fordi de er gangbesværede, ikke kan møde personligt i Retshjælpen.

Besøg af en af Retshjælpens medarbejdere kan arrangeres efter skriftlig eller telefonisk aftale. De fleste anmodninger drejer sig om oprettelse af testamenter, for ældre mennesker, der ikke er mobile.

Statistiske oplysninger

Statistik 2006

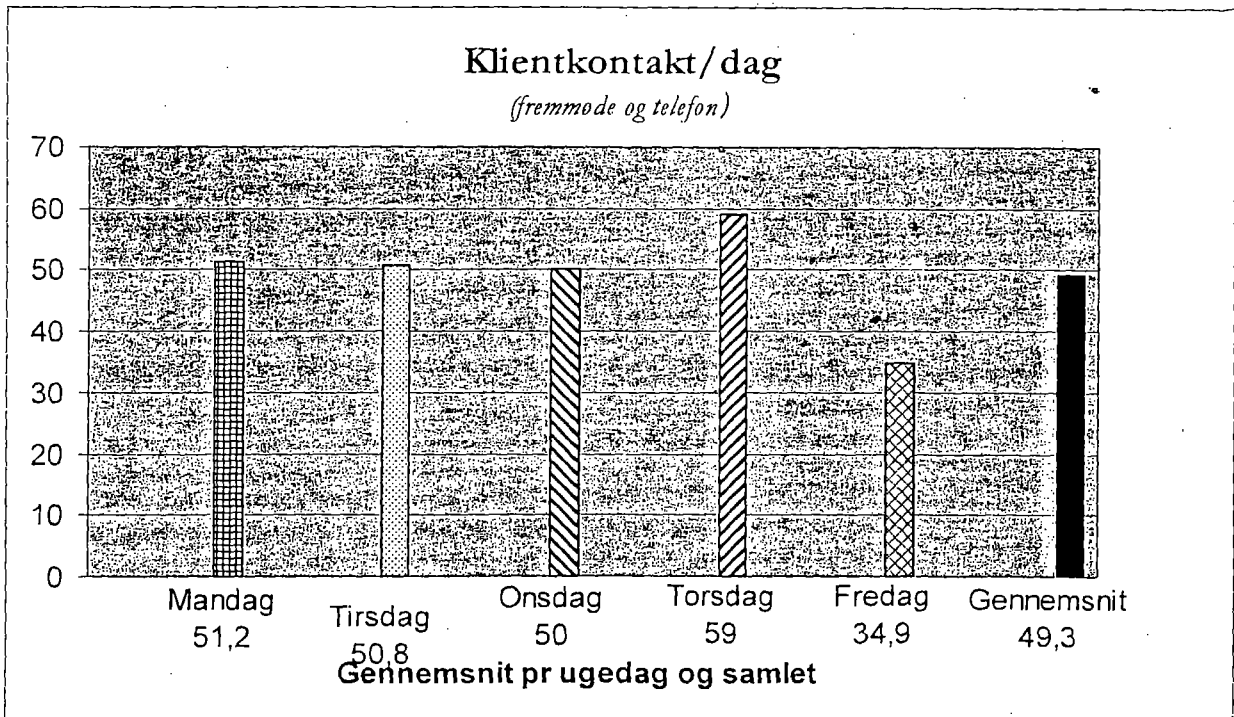
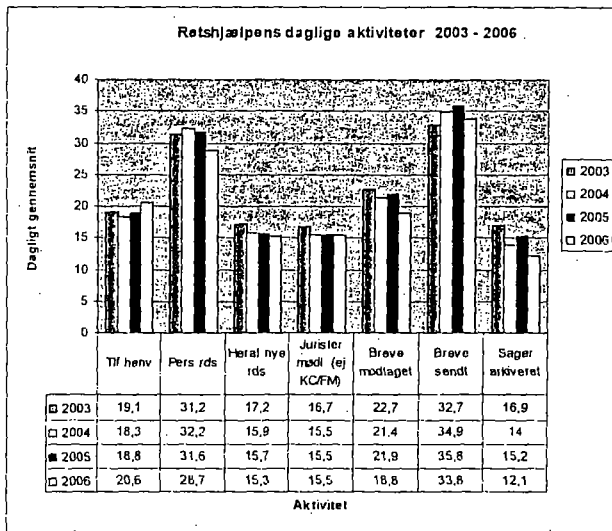
													Gennemsnit pr dag				
	Jan	Feb	Mar	apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	I alt	2006	2005	2004	2003
Breve, modtaget	452	368	456	306	379	368	331	382	370	423	443	245	4523	18,8	21,9	21,4	22,7
Tlf. henvendelser	422	407	440	309	376	411	408	520	429	493	509	239	4963	20,6	18,9	18,3	19,1
I alt pers. Mødt	608	590	657	477	524	571	589	651	652	648	588	356	6911	28,7	31,6	32,2	31,2
Heraf nye klienter	334	299	325	260	293	304	337	342	351	352	302	189	3688	15,3	15,7	15,9	17,2
Dage åben	22	20	23	16	20	20	21	23	21	22	21	12	241				
Rådgivere	164	156	185	112	165	151	141	155	179	181	181	97	1867	7,7	8,2		
Sekretærer	152	162	182	112	163	139	129	156	180	178	167	100	1820	7,6	7,3		
Jurist i alt (ej KC/FM)	316	318	367	224	328	290	270	311	359	359	348	197	3687	15,3	15,5	15,5	16,7
Breve ud	746	684	757	539	631	693	596	757	776	747	819	410	8155	33,8	35,8	34,9	32,7
Arkiveret	492	257	294	150	200	167	211	207	291	237	298	107	2911	12,1	15,2	14	16,9

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Tlf. henvendelser	18	20	19,1	18,3	18,8	20,6
Personligt mødt klienter	32	30	31,2	32,2	31,6	28,7
Heraf nye klienter			17,2	15,9	15,7	15,3
Jurister mødt (ej KC/FM)			16,7	15,5	15,5	15,5
Breve modtaget			22,7	21,4	21,9	18,8
Breve sendt			32,7	34,9	35,8	33,8
Sager arkiveret			16,9	14	15,2	12,1
Dage åben			239	245	239	241

Tabel 3. Aktivitetsopgørelse på ugedag

	Mandag			Tirsdag			Onsdag			Torsdag			Fredag		
	Pers	tlf	I alt	Pers	tlf	I alt	Pers	tlf	I alt	Pers	tlf	I alt	Pers	tlf	I alt
Uge 1	27	23	50	28	19	47	24	26	50	41	25	66	19	15	34
Uge 2	25	21	46	20	16	36	29	30	59	33	25	58	23	18	41
Uge 3	33	18	51	26	5	31	22	25	47	44	20	64	20	12	32
Uge 4	33	20	53	28	15	43	22	15	37	31	22	53	28	17	45
Uge 5	34	24	58	28	10	38	26	19	45	39	19	58	31	10	41
Uge 6	18	25	43	31	17	48	28	20	48	35	25	60	29	14	43
Uge 7	34	31	65	23	17	40	31	31	62	40	30	70	20	12	32
Uge 8	25	14	39	30	21	51	32	14	46	43	23	66	22	18	40
Uge 9	23	20	43	30	27	57	19	17	36	25	18	43	27	15	42
Uge 10	26	12	38	31	28	59	43	24	67	32	21	53	15	17	32
Uge 11	26	19	45	32	21	53	40	17	57	35	35	70	26	12	38
Uge 12	28	22	50	31	17	48	31	12	43	26	19	45	24	12	36
Uge 13	30	22	52	33	20	53	32	23	55	24	25	49	21	12	33
Uge 14	24	23	47	28	21	49	24	22	46	33	27	60	26	12	38
Uge 15	27	27	54	31	15	46			0			0			0
Uge 16			0	39	20	59	37	29	66	45	13	58	28	8	36
Uge 17	27	19	46	31	20	51	25	20	45	36	24	60	16	9	25
Uge 18	12	10	22	29	16	45	26	16	42	28	23	51	24	14	38
Uge 19	24	17	41	27	20	47	32	18	50	26	17	43			0
Uge 20	33	21	54	26	20	46	20	23	43	25	25	50	15	14	29
Uge 21	28	23	51	40	15	55	19	20	39			0			0
Uge 22	38	23	61	22	23	45	30	18	48	40	23	63	19	14	33
Uge 23			0	33	24	57	27	22	49	33	23	56	16	10	26
Uge 24	27	21	27	32	18	50	36	19	55	35	31	66	18	17	35
Uge 25	32	26	58	32	23	55	32	18	50	33	26	59			0
Uge 26	30	21	51	33	21	54	22	26	48	28	20	48	13	8	21
Uge 27	28	27	55	28	19	47	18	17	35	36	20	56	19	16	35
Uge 28	31	15	46	28	26	54	28	26	54	28	20	48	21	15	36
Uge 29	42	25	67	34	21	55	34	26	60	36	20	56	18	10	28
Uge 30	31	14	45	25	20	45	25	18	43	27	22	49	19	13	32
Uge 31	33	18	51	20	26	46	26	19	45	41	25	66	14	10	24
Uge 32	30	23	53	24	19	43	26	21	47	49	42	91	19	15	34
Uge 33	37	27	64	27	41	68	37	21	58	34	30	64	23	16	39
Uge 34	47	21	68	27	20	47	24	21	45	43	15	58	20	14	34
Uge 35	26	23	49	29	37	66	28	26	54			0	31	14	45
Uge 36	45	23	68	50	21	71	24	29	53	43	27	70	29	19	48
Uge 37	42	17	59	30	15	45	24	24	48	31	25	56	17	12	29
Uge 38	38	18	56	36	17	53	28	28	56	38	25	63	19	14	33
Uge 39	29	23	52	22	23	45	22	20	42	32	17	49	22	18	40
Uge 40	21	16	37	38	25	63	22	25	47	29	34	63	17	16	33
Uge 41	32	35	67	29	20	49	22	23	45	32	22	54	22	20	42
Uge 42	41	22	63	26	29	55	28	23	51	36	30	66	21	18	39
Uge 43	29	25	54	37	30	67	23	23	46	31	23	54	28	17	45
Uge 44	45	18	63	39	20	59	15	29	44	30	21	51	15	17	32
Uge 45	36	20	56	27	29	56	28	30	58	37	28	65	18	15	33
Uge 46	24	23	47	23	28	51	27	36	63	40	23	63	33	19	52
Uge 47	35	26	61	29	30	59	25	30	55	50	25	75	18	12	30
Uge 48	25	23	48	29	20	49	24	25	49			0			0
Uge 49			0			0	42	33	75	39	26	65	22	14	36
Uge 50	34	20	54	35	20	55	34	23	57	45	21	66	17	18	35
Uge 51	19	11	30	17	12	29	22	14	36	30	27	57			0
	1464	1015	2458	1483	1057	2540	1365	1134	2499	1647	1127	2774	962	642	1604

Sagstyper

	Sager i % af sager registreret i 2003*	Sager i % af sager registreret i 2004*	Sager i % af sager registreret i 2005*	Antal sager i 2006	Sager i %, af sager registreret i 2006
Ikke tildelt				71	2,3
Forældremyndighed/samkvem	3,9	2,9	3,0	103	3,3
Faderskabssager	0,5	0,2	0,3	13	0,4
Separation og skilsmisse	5,7	5,4	4,8	120	3,9
Underholdsbidrag	0,2	0,4	0,3	9	0,3
Ægtepagt	1,0	0,7	0,8	10	0,3
Testamente	3,8	3,2	3,0	89	2,9
Bodeling, arve- og skifteforhold	3,5	3,3	4,1	134	4,3
Andre familieretlige sager	1,8	1,5	2,0	55	1,8
Familieretlige sager mv., i alt	22,0	17,6	18,3	604	19,5
Afbetaling	1,2	1,1	1,8	52	1,7
Øvrige kontraktsforhold/Inkasso	14,4	12,9	13,4	452	14,5
Forsikringsforhold	3,2	2,8	3,1	67	2,2
Husleje- og boligsager	21,5	21,5	24,0	702	22,5
Funktionærsager				74	2,4
Andre ansættelsesforhold	5,2	5,4	6,1	152	4,9
Feriespørgsmål				9	0,3
Erstatning uden for kontrakt	3,5	3,3	3,5	134	4,3
Gældssanering	1,8	1,4	2,0	51	1,6
Andre civilretlige sager	4,2	3,6	4,0	139	4,5
Civilretlige sager i alt	55,0	52,0	57,9	1832	58,9
Patientklage	1,0	0,7	0,7	29	0,9
Skattesager	1,9	1,1	1,1	29	0,9
Sociallovgivning	7,6	6,9	6,7	182	5,9
Opholdstilladelser/indfødsret	9,4	8,3	7,5	262	8,4
Straffesager				63	2
Andre offentlige sager	5,6	4,5	6,1	108	3,5
Offentretlige sager i alt				673	21,6
Sager i alt, registreret indgået i året				3109	100

* Grundet anden opgørelsesform tidligere er der visse afvigelser i opsætningen, ligesom der kan være mindre sammentællingsforskelle.

Af grafikken ses, at Retshjælpens aktivitetsniveau over de seneste fire år har udvist en svagt stigende udvikling. Her må dog tages i betragtning, at der i 2005 og 2006 ekstraordinært var lukket i henholdsvis 3 og 4 dage pga flytning og installation af nyt EDB-system. Nedgangen i antal personligt fremmødte i 2006 opvejes af en stigning i telefoniske henvendelser. Dette forhold kunne give anledning til formodning om, at der sker en forskydning fra mere omfattende retshjælp til mindre (engangsrådgivning). Imod dette taler dog at aktiviteten målt i udgående breve i samme periode synes svagt stigende.

Ny film om Retshjælpen.

Retshjælpens arbejde har i de forløbne knap 120 år flere gange været skildret i lyd og billede. Der findes således en radioudsendelse, et såkaldt "hørebillede" fra Danmarks Radio fra 1947, hvor en aften i Retshjælpen skildres ved samtaler med medarbejdere og "rådsøgende", som klienterne da kaldtes.

I 1987 skabte filminstruktøren Lise Roos en film "Retshjælpen i over 100 år", som gav et glimrende billede af institutionens arbejde.

Det har været en stor glæde for Retshjælpen, at Tju Bang Film og instruktøren Per K. Kirkegaard i 2005-2006 har skabt en film "Retshjælpen", som fortrinsvis under medvirken af tirsdagsholdet skildrer hverdagen i Retshjælpen på en realistisk og indsigtfuld måde og med inddragelse af såvel store som små sager.

Filmen blev vist første gang på den københavnske dokumentarfilmfestival i november 2006 og har modtaget positive anmeldelser.

Valg af bestyrelse og revisor.

Retshjælpens fællesmøde i 2006 blev afholdt den 20. februar. Ved fællesmødet blev hele den siddende bestyrelse genvalgt, således at bestyrelsen for 2006 fortsat har bestået af professor, dr. jur. Eva Smith, (formand), advokat Frank Peter Kanlund, advokatfuldmægtig Maria-Louise Pedersen, advokatfuldmægtig Mikkel Lund Andersen, advokatfuldmægtig Anne Diemer Fredslund, Cand.jur. Janek Blankensteiner, byretspræsident Søren Axelsen og advokat Hellen Thorup. Sidstnævnte to medlemmer er valgt i medfør af § 5, pkt. 3 i Retshjælpens love, og således ikke valgt direkte af fællesmødet.

Også revisionen er uændret og varetages således af Deloitte og de kritiske revisorer advokat Asger Larsen og dommer Torben Hvid.

Væsentlige begivenheder i Retshjælpen i 2006.

Retshjælpen er nu vel etableret i de nye lokaler, som blev overtaget i 2005, da Københavns Kommune selv ønskede at benytte de lokaler i Tietgensgade 31 C, hvor Retshjælpen havde haft til huse siden 1987. De nye lokaler har vist sig velegnede til formålet, om end pladsen til kursusaktiviteter er noget mere begrænset end i de tidligere lokaler. Retshjælpen har i løbet af året haft mulighed for at låne lokaler i Nordea til et kursus i udlændingeret. Desuden har der som sædvanlig været afholdt internatkursus på LO-skolen i Helsingør, hvor emnerne var lejeret og inkasso.

Retshjælpen har fortsat stor søgning blandt unge jurister og jurastuderende, der ønsker at arbejde i institutionen. Det er således nødvendigt at føre en egentlig venteliste, for at kunne imødekomme ønskerne om ansættelse løbende.

Blandt det lønnede personale har året budt på en del udskiftninger, idet tre af de i alt ti fuldmægtige, advokat Jette Andersen, advokat Flemming Andersen og advokat Poul Tvermoes ophørte i Retshjælpen lige før årsskiftet. Alle tre havde arbejdet i Retshjælpen i adskillige år.

I efteråret fratrådte også Inge Heeger, efter 35 års tjeneste i skranken.

Særligt bemærkelsesværdige sager.

Retshjælpen har i årets løb behandlet nogle sager, der viser visse uheldige følger af § 77, nu § 96, i Lov om social service. Bestemmelsen vedrører svært handicappedes muligheder for, at få tilskud fra kommunen til ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse. Tilskud forudsætter ifølge bestemmelsens stk.2, at modtageren selv er i stand til at administrere ordningen, herunder at ansætte den nødvendige hjælp og være ansvarlig for den daglige arbejdstilrettelæggelse.

I en konkret sag bistod Retshjælpen en klient, der havde ansat en medhjælp. Det var kommunen, der udbetalte løn og tilbageholdt skat. Da klienten senere afskedigede medhjælpen, rejste denne, der var gravid ved afskedigelsen, krav mod klienten for godtgørelse efter ligebehandlingsloven. Klienten havde tillige glemt at indgå skriftlig ansættelsesaftale med den pågældende, således, at der også var krav på godtgørelse for manglende ansættelsesbevis. Det ansættelsesbevis, som klienten tidligere havde anvendt, var et paradigma udarbejdet af kommunen. Dette opfyldte i øvrigt ikke lovens krav.

Sagen er ikke afsluttet, men er overgået til Retshjælpens faste advokat.

Det er en uheldig konsekvens af loven, at personer, der har svære handicap, kan blive vurderet som om de var professionelle arbejdsgivere, og kan komme til at hæfte personligt for betydelige godtgørelsesbeløb.

København, februar 2007

Bestyrelsen for Københavns Retshjælp

Eva Smith, Formand

Frank Peter Kanlund

Maria-Louise Pedersen

Mikkel Lund Andersen

Anne Diemer Fredslund

Janek D. Blankensteiner

Hellen Thorup

Søren Axelsen